

Sygn. akt XVIII C 773/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - SSO Iwona Godlewska

Protokolant - st. sekr. sąd. Katarzyna Stefaniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 sierpnia 2015 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa (...) SA w W. przeciwko P. B., H. B., H. J., M. J. i L. B.

o zapłatę

po rozpoznaniu zarzutów pozwanych H. B. i L. B. od nakazu zapłaty z dnia 27 sierpnia 2002 r. wydanego w sprawie (...) Sądu Okręgowego w Poznaniu

uchyla nakaz zapłaty z dnia 27 sierpnia 2002 r. wydany w sprawie (...) Sądu Okręgowego w Poznaniu wobec pozwanych H. B. i L. B. i oddala powództwo wobec tych pozwanych,

kosztami procesu związanymi z wniesieniem zarzutów przez pozwanych H. B. i L. B. obciąża powoda i z tego tytułu:

zasądza od powoda na rzecz pozwanej H. B. kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

zasądza od powoda na rzecz pozwanego L. B. kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

nakazuje ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 10.942,10 zł tytułem wpisu od zarzutów, od którego pozwani byli zwolnieni.

SSO Iwona Godlewska

UZASADNIENIE

Powód – (...) S.A. z siedzibą w P. wniósł pozew przeciwko P. B., H. B., H. J., M. J. i L. B. o zapłatę solidarnie kwoty 271.787zł wraz z odsetkami ustawowymi za okres od 12.04.2002 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa advokackiego w kwocie 24.015zł.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że jako leasingodawca zawarł z P. B. jako leasingobiorcą umowę leasingu operacyjnego, której przedmiot stanowiło 8 sztuk maszyn do produkcji okien PCV. Pozostali pozwani poręczyli za zobowiązania P. B. wynikające z umowy leasingu. Na zabezpieczenie roszczeń powoda wynikających z umowy pozwany wystawił weksel in blanco z klauzulą bez protestu, a pozostali pozwani weksel ten poręczyli. Z uwagi na brak uiszczenia zaległych należności, w dniu 28 marca 2002r. powód wypełnił weksel zgodnie z deklaracją wekslową i przedstawił do zapłaty P. B. oraz poręczycielom wekslowym.

Nakazem zapłaty wydanym w dniu 27.08.2002r. w postępowaniu nakazowym Sąd nakazał pozwanym, by zapłacili solidarnie na rzecz powoda w terminie dwóch tygodni kwotę 271.787zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu.

Wobec stwierdzenia nieprawidłowego doręczenia w stosunku do pozwanej H. B., odpis nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu doręczono pozwanej ponownie na terminie rozprawy w dniu 30.10.2014r. Z tych samych przyczyn ponownie doręczono odpis nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu L. B..

Pozwani H. B. i L. B. wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty, domagając się jego uchylecia i oddalenia powództwa oraz zwrotu kosztów procesu w tym wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości dwukrotności stawki minimalnej.

Postanowieniem z 3 grudnia 2014r. Sąd zwolnił H. B. od kosztów sądowych w całości i wstrzymał w stosunku do niej wykonanie nakazu zapłaty.

Pozwani zarzucili, że powód nie posiada legitymacji wekslowej, a co za tym idzie legitymacji procesowej, z uwagi na dokonanie indosu praw z weksla na rzecz Banku (...) S.A. Pozwani zarzucili ponadto, że weksel został wystawiony niezgodnie z deklaracją wekslową w zakresie sumy wekslowej kwestionując istnienie wierzytelności objętej sumą wekslową i jej wysokość. Podnieśli też, że sposób uzasadnienia przez powoda sumy wekslowej uniemożliwia merytoryczną kontrolę jej wysokości.

Powód (...) S.A. w P. zawarł w dniu 26 lutego 2015r. z Biurem (...) S.A. umowę cesji wierzytelności wynikających z nakazu zapłaty z 27 sierpnia 2002r. Na terminie rozprawy w dniu 16 kwietnia 2015r. Biuro (...) S.A. – nabywca wierzytelności oświadczył, że nie ma woli wstąpienia do procesu w miejsce zbywcy wierzytelności. Wobec powyższego, Sąd doręczył odpis zarzutów od nakazu zapłaty (...) S.A. w P..

W odpowiedzi na zarzuty pozwanych powód domagał się ich oddalenia i utrzymania w mocy nakazu zapłaty.

Wobec pozwanych P. B., H. J. i M. J. nakaz zapłaty z 27 sierpnia 2002r. jest prawomocny.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 23.02.2000 r. powód zawarł z P. B. umowę leasingu operacyjnego, której przedmiot stanowiło 8 sztuk maszyn do produkcji okien PCV. Wartość umowy określono na kwotę 150.150zł. Integralną część umowy stanowiły Ogólne Warunki Umowy Leasingu

Dowód: umowa leasingu k. 5, OWU k. 6

P. B. na zabezpieczenie roszczeń wynikających z ww umowy leasingu – wystawił weksel in blanco z klauzulą bez protestu. W deklaracji wekslowej wpisano, że dłużnik upoważnia powoda do wypełnienia weksla: na obliczoną przez powoda sumę zadłużenia na dzień płatności weksla wraz z odsetkami na ten dzień umowy, prowizją i kosztami – w razie zwłoki w płatnościach na rzecz powoda, wliczając w to płatności będące następstwem przewidzianego w umowie lub kc odstąpienia od niej w całości lub w części oraz datą płatności weksla według uznania powoda po uprzednim zawiadomieniu dłużnika listem poleconym wysłanym nie później niż 14 dni przed tym terminem na wymieniony adres.

Dowód: weksel k. 24, deklaracja wekslowa k. 7

Za zobowiązania P. B. wynikające z umowy leasingu poręczyli m.in. H. B. i L. B.. W treści oświadczeń poręczycieli wskazano, że w razie wypełnienia weksla przez powoda należy powiadomić poręczycieli na równi z wystawcą listem poleconym nie później niż na 14 dni przed terminem płatności pod wskazanym adresem.

Dowód: oświadczenia o poręczeniu k. 8-11

Pismem z 28 marca 2002r. powód wezwał pozwanych do zapłaty kwoty 276.787zł w terminie do 11 kwietnia 2002r.

Dowód: wezwania do zapłaty k. 14, 17

Umową cesji z dnia 26 czerwca 2007r. powód zbył na rzecz Biura (...) S.A. wierzytelności wynikające z nakazu zapłaty z 27 sierpnia 2002r. Na terminie rozprawy w dniu 16 kwietnia 2015r. Biuro (...) S.A. – nabywca wierzytelności

oświadczył, że nie ma woli wstąpienia do procesu w miejsce zbywcy wierzytelności (art. 192 pkt 3 kpc). Wobec powyższego, Sąd doręczył odpis zarzutów od nakazu zapłaty (...) S.A. w P..

Dowód: umowa cesji k. 251-254

Do ustalenia stanu faktycznego Sądowi posłużyły głównie dokumenty, których autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powód domagał się zasądzenia należności wynikającej z weksla gwarancyjnego, który został wystawiony jako weksel „in blanco”, a następnie wypełniony przez powodową spółkę na kwotę 271.787zł zł.

Pozwani bronili się zarzutami, które z jednej strony zmierzały do zakwestionowania legitymacji wekslowej i procesowej powoda, z drugiej zaś dotyczyły stosunku podstawowego łączącego powoda z pozwanymi (zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową).

W pierwszej kolejności wskazywali, że powód nie posiada legitymacji wekslowej, a co za tym idzie legitymacji procesowej, z uwagi na dokonanie indosu praw z weksla na rzecz Banku (...) S.A. Podali, że na odwrotnej stronie weksla znajdują się dwa indosy, a brak dat składania oświadczeń przez indosantów skutkuje koniecznością ustalenia kolejności indosów na podstawie ich umiejscowienia na wekslu, zaś z umiejscowienia tego wynika, że weksel miał być pierwotnie indosowany przez Bank (...) S.A. Oddział w G. W.. na rzecz powoda. Indos ten nie mógł jednak odnieść skutku, gdyż nie został poprzedzony indosem dokonany przez remitenta, a zatem emitent utrzymał zdolność do działań wekslowych, dokonując drugiego indosu na rzecz Banku (...) S.A., który tym samym stał się indosatariuszem. Z uwagi na to, dalsze dysponowanie wekslem przez powoda przez jego wypełnienie i wniesienie pozwu nie jest równoznaczne z odzyskaniem przez niego jako remitenta legitymacji formalnej. Pozwani zwrócili uwagę, że powód nie dokonał przekreślenia imiennego indosu na rzecz Banku (...) S.A. co wyklucza korzystanie przez niego z domniemań ustanowionych w art. 16 ust. 1 w zw. z art. 103 Pr. wekslowego. Zgodnie zaś z tym przepisem, będzie uważany za prawnego posiadacza, kto ma weksel i wykaże swoje prawo nieprzerwanym szeregiem indosów, chociażby ostatni indos był in blanco. Istotne jest, że dokonany indos miał charakter imienny, albowiem wyłącznie w wypadku indosu in blanco jego niewręczenie indosatariuszowi umożliwiłoby remitentowi dochodzenie roszczeń z weksla.

W odpowiedzi na ten zarzut, powód podniósł, iż ciąg indosów należy czytać w sposób zgodny z zasadami logiki, w tym przypadku od dołu do góry, albowiem żaden przepis prawa nie zawiera wskazówek dotyczących kolejności odczytu indosów niezawierających dat. W niniejszej sprawie powód jest pierwszym indosantem, a Bank (...) S.A. drugim. Powód skutecznie dokonał indosu na rzecz Banku (...) S.A., ten zaś później dokonał kolejnego indosu i tym razem indosatariuszem stał się powód, przez co jest uprawnionym do dochodzenia roszczeń z tytułu weksla.

Nawet gdyby przyjąć kolejność odczytu indosów zaproponowaną przez powoda, to dalsze zarzuty pozwanych, a dotyczące niezgodności wypełnienia weksla z deklaracją wekslową okazały się zasadne i zdecydowały o oddaleniu powództwa.

Pozwani podnieśli, że według treści pozwu - na sumę wekslową składać się miało odszkodowanie umowne i odsetki. Ich zdaniem, sposób uzasadnienia przez powoda sumy wekslowej uniemożliwia merytoryczną kontrolę jej wysokości. Wskazali, że zgodnie z pkt 7 a OWU odszkodowanie umowne, które stanowiło element sumy wekslowej wynosi zdyskontowane na dzień rozwiązania umowy leasingu otwarte opłaty leasingowe, przy czym dla zdyskontowania zastosować należało stopę równą 1,3 obowiązującej w tym dniu stopy kredytu lombardowego NBP. Powód nie przedstawił dowodu doręczenia P. B. oświadczenia o rozwiązaniu umowy leasingu i nie określił daty tego doręczenia, co eliminuje możliwość zbadania jakie opłaty leasingowe były na ten dzień wymagalne, jaką należało przyjąć stopę

kredytu lombardowego NBP i jaka kwota stanowiła odszkodowanie umowne, a jaka odsetki za opóźnienie w jego uregulowaniu.

Rację mają pozwani, iż rzeczywiście to oni są stroną, na którą w procesie wekslowym przerzucony jest ciężar dowodu, jednak by umożliwić im odniesienie się do twierdzeń strony powodowej, powód jest zobowiązany do przedstawienia wysokości zobowiązań z konkretnych tytułów. Pogląd taki wyraził Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 17 czerwca 2014 r. (I ACa 353/14) stwierdzając, że w procesie wekslowym dowód przeciwny, a więc nieistnienia wierzytelności, zostaje przerzucony na dłużnika, a to w związku z domniemaniem istnienia wierzytelności, które powstało na skutek wystawienia i wydania weksla. Ażeby jednak pozwany mógł ten dowód przeprowadzić, musi wiedzieć nie tylko z jakiego tytułu, ale i w jakiej wysokości powód wywodzi wierzytelność. Niewskazanie wysokości zobowiązań z konkretnych podawanych przez powoda tytułów jest równoznaczne z uznaniem, że weksel w prawidłowo określonym przez sąd pierwszej instancji zakresie został wypełniony niezgodnie z zawartym przez strony porozumieniem wekslowym.

W okolicznościach niniejszej sprawy, powód wskazał tylko, że istnieje możliwość zbadania wysokości naliczonych opłat leasingowych, stopy kredytu lombardowego i odsetek. Zdaniem Sądu powód powinien był zaś przedstawić wyliczenie, z którego wynikałoby, że dochodzona wierzytelność znajduje swoje uzasadnienie w rzeczywistości. Pozwani de facto nie mieli możliwości zweryfikowania, skąd wynika dochodzona suma wekslowa. Jedynym dokumentem przedłożonym do akt sprawy, z którego wynikają kwoty pieniężne jest umowa leasingu operacyjnego na kwotę 150.150zł, natomiast powód nie wyjaśnia w żaden sposób, z czego wynika kwota dochodzona pozwem, a pozwani nie mogą podjąć merytorycznej polemiki.

W związku z przyjęciem, iż powód wypełnił weksel niezgodnie z deklaracją wekslową, zgodnie z treścią art. 496 kpc powództwo podlegało oddaleniu wobec H. B. i L. B., a wydany nakaz zapłaty należało uchylić wobec tych pozwanych (pkt 1 sentencji wyroku).

Na marginesie zaznaczyć należało, że pozwani zakwestionowali też fakt naliczenia odsetek od sumy wekslowej od dnia następującego po dacie płatności weksla. Podali, że powód powołał się na swoje wezwanie z 28 marca 2002r. nie przedstawiając dowodu jego wysłania listem poleconym na 14 dni przed terminem płatności, ani też dowodu doręczenia go P. B.. Wskazali, że wezwanie skierowane do nich jako do poręczycieli również nosi datę 28 marca 2002r. co wyklucza jego doręczenie przed terminem płatności tj. 11 kwietnia 2002r. W wyroku z dnia 12 lutego 2014 r. (I ACa 1233/13) Sąd Apelacyjny w Poznaniu stwierdził, że zgodnie z art. 38 ustawy z 1936 r. - Prawo wekslowe, posiadacz weksla płatnego w oznaczonym dniu powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następnych dni powszednich. Jeżeli weksel nie zostanie przedstawiony do zapłaty w terminie akceptant i wystawca weksla własnego mają wprawdzie obowiązek zapłaty sumy wekslowej, ale nie popadają oni w zwłokę. Oznacza to, że nie są oni zobowiązani do zapłacenia dodatkowych kosztów i odsetek od dnia płatności weksla. Odsetki za opóźnienie obciążają ich dopiero od dnia wezwania do zapłaty.

W świetle przedstawionych rozważań, Sąd doszedł do przekonania, że uchybiony został obowiązek przedstawienia wypełnionego weksla do zapłaty, stąd mają rację pozwani, iż niezasadne było uwzględnienie odsetek od sumy wekslowej od dnia następującego po dacie płatności weksla.

Kosztami procesu Sąd obciążył powoda jako przegrywającego proces w całości (art. 98 k.p.c.). Stąd Sąd zasądził od powoda na rzecz H. B. i na rzecz L. B. kwoty po 7.217zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Sąd uznał, że sprawa nie była w sposób ponadprzeciętny skomplikowana i nie wymagała od pełnomocnika pozwanych szczególnego zaangażowania sił i czasu w ochronę interesów jego mocodawców, i nie uwzględnił żądania przyznania kosztów zastępstwa procesowego w wysokości przewyższającej minimalną stawkę.

Zaznaczyć trzeba, że w niniejszej sprawie zastosowanie znalazły przepisy ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 13 czerwca 1967 r., albowiem zgodnie z treścią art. 149 ust. 1 obecnie obowiązującej ustawy o kosztach sądowych w sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się, do czasu zakończenia postępowania w danej instancji, dotychczasowe przepisy o kosztach sądowych. Art. 37 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r., wskazywał,

że Minister Sprawiedliwości określa w drodze rozporządzenia wysokość wpisów w poszczególnych rodzajach spraw. Z kolei paragraf 1 rozporządzenia MS z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych wskazywał sposób liczenia wpisu stosunkowego. Dalej paragraf 9 rozporządzenia wskazuje, że czwartą część wpisu pobiera się m.i. od pozwu w postępowaniu nakazowym lub upominawczym, natomiast trzy czwarte części wpisu pobiera się m.in. od zarzutów od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym. Dodać należy, że zgodnie z treścią art. 26 wspomnianej ustawy końcówki opłat zaokrąglą się wwyż do pełnej dziesiątki groszy. Zgodnie z powołanymi przepisami Sąd nakazał ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 10.942,10zł tytułem wpisu od zarzutów, od którego pozwani byli zwolnieni ($100.000zł \times 6\% = 6.000zł$ + $171.787zł \times 5\% = 8.589,40zł / 4 \times 3 = 10.942,10zł$).

SSO Iwona Godlewska